

Синекоп О., Зеня Л., Матвієнко О., Коваль Т. Контрольні листи для взаємооцінювання у диференційованому навчанні професійно орієнтованого іншомовного письма і говоріння ІТ студентів. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2023. Том 11, № 8. С. 79-83. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i8-012>

Synekop O., Zenia L., Matviienko O., Koval T. Kontrolni lysty dla vzaiemootsiniuvannia u dyferentsiiovanomu navchanni profesiino oriientovanoho inshomovnoho pysma i hovorinnia IT studentiv [Peer-assessment checklists for evaluation in differentiated instruction of professionally oriented foreign language writing and speaking of IT students]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2023. Vol. 11, No 8. S. 79-83. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i8-012>

УДК 371.214.114:378.124.8

DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i8-012

Оксана СИНЕКОП¹, Любов ЗЕНЯ², Ольга МАТВІЄНКО³, Тамара КОВАЛЬ⁴

¹Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Україна

<https://orcid.org/0000-0001-6191-6264>

oksana.synekop@gmail.com

^{2,3,4}Київський національний лінгвістичний університет, Україна

²<https://orcid.org/0000-0002-0273-1494>

liubovzenia@gmail.com

³<https://orcid.org/0000-0002-7306-7594>

maomart53@gmail.com

⁴<https://orcid.org/0000-0003-3401-8754>

tikoval11@gmail.com

КОНТРОЛЬНІ ЛИСТИ ДЛЯ ВЗАЄМООЦІНЮВАННЯ У ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОМУ НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО ПИСЬМА І ГОВОРІННЯ ІТ СТУДЕНТІВ

Анотація. З метою розвитку самостійності ІТ (інформаційні технології) студентів та їх ефективної взаємодії, раціональним є впровадження контрольних листів для взаємооцінювання іншомовних усних і письмових робіт в умовах диференціації. Контрольний лист є інструментом чи засобом контролю якості сформованості професійно орієнтованої англомовної компетентності ІТ студентів у письмі та говорінні. У статті проаналізовано переваги контрольних листів, зокрема, вони: оптимально систематизують роботу студента, структуруючи його дії; допомагають знайти й уникнути помилок; алгоритмізують процес перевірки усного та письмового продукту; спрощують процедуру перевірки; мотивують студентів брати активну участь в оцінюванні; дозволяють студентам сконцентруватися на завданні; допомагають якісно оцінити роботу; дозволяють набувати та вдосконалювати іншомовні навички й уміння у процесі контролю; активізують процеси саморегуляції, соціально розподіленої регуляції / співрегуляції ІТ студентів; посилюють індивідуальну і групову автономію; заощаджують час виконання завдання; сприяють розвитку співпраці та кооперації; розвивають критичне мислення; дозволяють отримати збалансований зворотний зв'язок; сприяють активному навчанню; посилюють відповідальність студентів. Основні недоліки включають: недостатній рівень володіння професійно орієнтованою англомовною компетентністю в письмі і говорінні, недостатній рівень володіння фаховими компетентностями; недостатній досвід в оцінюванні; часозатратний процес; ускладнення керування освітнім процесом викладачем; різний темп виконання взаємооцінювання; нерівномірний розподіл робіт серед студентів, упередженість до оцінювання студентів. Також розглянуто основні вимоги до укладання контрольних листів, серед яких: окреслити мету контрольного листа, виділити основні етапи чи рубрики, алгоритмізувати процес оцінювання, чітко й ясно сформулювати питання, дотримуватися логічної послідовності запитань. Окреслено особливості впровадження контрольних листів для взаємооцінювання в умовах диференціації. Наведено приклади контрольних листів для взаємооцінювання.

Ключові слова: засоби контролю; контрольні листи; взаємооцінювання; іноземна мова професійного спрямування; диференціація; диференційоване навчання; професійно орієнтована англомовна компетентність у письмі та у говорінні.

Oksana SYNEKOP¹, Liubov ZENIA², Olha MATVIIENKO³, Tamara KOVAL⁴

¹National Technical University of Ukraine

"Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute", Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-6191-6264>

oksana.synekop@gmail.com

^{2,3,4}Kyiv National Linguistic University, Ukraine

²<https://orcid.org/0000-0002-0273-1494>

liubovzenia@gmail.com

³<https://orcid.org/0000-0002-7306-7594>

maomart53@gmail.com

⁴<https://orcid.org/0000-0003-3401-8754>

tikoval11@gmail.com

PEER-ASSESSMENT CHECKLISTS FOR EVALUATION IN DIFFERENTIATED INSTRUCTION OF PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE WRITING AND SPEAKING OF IT STUDENTS

Abstract. In order to develop the independence of information technology (IT) students and their effective interaction, it is rational to introduce peer-assessment checklists for mutual evaluation of foreign language oral and written works in conditions of differentiation. The

peer-assessment checklist is a tool or means of quality control of the formation of professionally oriented English competence of IT students in writing and speaking. The article analyzes the advantages of peer-assessment checklists. They optimally systematize the student's work, structuring his / her actions; help to find and avoid errors; algorithmize the product verification process; simplify the verification procedure; motivate students to actively participate in assessment; allow students to concentrate on the task; help to evaluate work qualitatively; allow to acquire and improve foreign language skills and abilities in the process of assessment; activate the processes of self-regulation, socially distributed regulation / co-regulation of IT students; strengthen individual and group autonomy; save the time of completing the task; contribute to the development of cooperation and collaboration; develop critical thinking; allow IT students to receive balanced feedback; promote active learning; increase IT students' responsibility. The main disadvantages include: insufficient level of professionally oriented English language competence in writing and speaking, insufficient level of professional competence; insufficient experience in assessment; time-consuming process; difficulty in managing the educational process by the teacher; different pace of peer-assessment; uneven distribution of work among students; bias towards student evaluation. Also, the basic requirements for implementing peer-assessment checklists are considered: outline the purpose of the checklist, highlight the main stages or rubrics, algorithmize the evaluation process, clearly formulate the questions, follow a logical sequence of questions. Features of implementation of peer-assessment checklist for evaluation in conditions of ESP (English for specific purposes) differentiation are outlined. Examples of peer-assessment checklists are provided.

Keywords: assessment tools; peer-assessment checklists; evaluation; English for specific purposes; differentiation; differentiated instruction; professionally oriented English language competence in writing and speaking.

Постановка проблеми. Сьогодення потребує висококваліфікованих фахівців, здатних виконувати фахові задачі у виробничій діяльності. Разом із тим їм необхідно володіти іноземною мовою для здійснення комунікації між колегами і зарубіжними партнерами. У зв'язку з цим студенти з інформаційних технологій (ІТ) прагнуть набути необхідних фахових й іншомовних навичок і вмінь на достатньому рівні ще в університеті.

Ефективність освітнього процесу є у прямій залежності від низки контрольних заходів, які забезпечують струнку систему послідовного набуття навичок і вмінь студентів, діагностику і корекцію. Відтак, контролюючи і навчальна функції контролю на регулярній основі сприяють індивідуальному прогресу кожного ІТ студента та плануванню його персонального темпу навчання.

З метою розвитку самостійності ІТ студентів та їх ефективної взаємодії, раціональним є впровадження контрольних листів для взаємооцінювання професійно орієнтованих іншомовних усних і письмових навичок і вмінь, реалізація яких в умовах диференціації потребує подальшого розгляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що проблема взаємооцінювання у навчанні загалом та у навчанні іноземної мови зокрема привертає увагу багатьох науковців. Так, Р. Chin [3] розкриває сутність поняття «взаємооцінювання», окреслює його переваги, піднімає питання щодо можливості успішної імплементації взаємооцінювання у навчання в умовах обмежень у часі на заняттях, аналізує різні моделі взаємооцінювання, можливості використання технологій для впровадження взаємооцінювання.

S. Yin, F. Chen, H. Chang [9] вивчали функції взаємооцінювання у навчанні студентів іноземної мови. Їхнє дослідження підтвердило позитивний вплив взаємооцінювання на навчання студентів. Зокрема було виявлено, що студенти вчилися у однолітків, засвоювали критерії та коригували цілі й стратегії у говорінні та оцінювальній поведінці; активно взаємодіяли з однолітками в процесі оцінювання; були готові брати на себе відповідальність; допомагали один одному [9, с. 12].

Досліджуючи роль взаємооцінювання на курсах MOOCs, Н. К. Suen окреслив вимоги до використання взаємооцінювання в MOOC. Воно має бути 1) простим і зрозумілим для студентів; 2) ефективним у виконанні, не займаючи багато часу; і 3) обмеженим тим, що кожен студент оцінює не більше кількох завдань інших студентів [7]. Також Н. К. Suen [7] проаналізував можливості взаємооцінювання, помилки, яких припускаються під час оцінювання, та шляхи впровадження взаємооцінювання на курсах MOOCs.

На переваги взаємооцінювання у навчанні писемного мовлення вказує К. М. Baker [2]. Розвідка констатує, що взаємооцінювання покращує успішність студентів у виконанні конкретних завдань. Як стратегія, взаємооцінювання сприяє активному залученню студентів до процесу оцінювання, розвитку їхніх умінь самооцінки та, зрештою, їхнього руху, щоб стати незалежними мислителями та письменниками [2].

За своєю сутністю взаємооцінювання передбачає розгляд рівня, цінності і якості створених продуктів або результатів навчання однокласників [8, с. 250]. У такий спосіб студенти беруть активну участь у процедурі об'єктивного оцінювання досягнень своїх однокласників, заохочуються до навчання впродовж життя.

Цікавим інструментом для взаємооцінювання є контрольні листи, які є також фокусом багатьох дослідників. До прикладу, S. Honsa [6] запропоновано контрольний лист для оцінювання есе. Цей лист був поділений на дві частини: питання та відповіді. R. Garofalo [4] розробив дуже зручний і ефективний контрольний лист, який не був розділений на колонки, але охоплював усі аспекти письмового тексту, а також дозволяв редакторам надавати коментарі. A. Yosepha та I. Supardi [10] досліджували ефективність контрольних листів у навчанні студентів написанню листів. Результати дослідження показали, що контрольний лист допоміг студентам покращити навички і вміння написання листів-заяв.

Розвідка L. T. T. Hanh та B. T. Tinh [5] показала вплив контрольних листів для взаємооцінювання в'єтнамських студентів на успішність англомовного письма. Результати показали, що студенти, які використовували контрольні списки протягом усього курсу, продемонстрували кращі результати, ніж ті, хто не використовував їх.

Навчаючи студентів-перекладачів, Т. Г. Король розглядає контрольні листи як функціональний засіб самоконтролю процесу виконання перекладу, що дає змогу не лише спрямувати й організувати, а й зафіксувати, оцінити та скоригувати його перебіг [1, с. 76]. На її думку, застосування контрольних листів до процесу перекладу дає змогу не лише закріпити ефективні моделі перекладацької поведінки, а й визначити причини допущених у тексті перекладу перекладацьких помилок, створюючи тим самим умови для подальшої корекції стратегій виконання перекладацької діяльності в майбутньому та підвищення об'єктивності оцінки кожного окремого перекладацького продукту [1, с. 76].

Таким чином, зазначене вище свідчить про значний доробок науковців у питання впровадження взаємооцінювання загалом та контрольних листів як одного із засобів взаємооцінювання зокрема. Водночас реалізація взаємооцінювання через контрольні листи у диференційованому навчанні професійно орієнтованого англомовного письма і говоріння є актуальним.

Отже, **метою статті** є висвітлення переваг і недоліків використання контрольних листів, розгляд вимог до створення контрольних листів, специфіки контрольних листів для оцінювання усного і писемного мовлення, ролі контрольних листів для взаємооцінювання в оволодінні професійно орієнтованим англомовним спілкуванням майбутніми ІТ фахівцями в умовах диференціації.

Методи дослідження. Для досягнення мети цієї розвідки нами було використано комплекс методів, зокрема: аналіз наукової літератури, узагальнення та систематизація досвіду науковців з предмету дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційно контрольний лист представлений як покроковий список питань-дій з відповідним полем для відмітки чи без такого поля. В межах нашої розвідки контрольний лист є інструментом чи засобом контролю якості сформованості професійно орієнтованої англомовної компетентності ІТ студентів у письмі (наприклад, есе, письмова доповідь, лист тощо) та / чи у говорінні (до прикладу, презентація, діалог тощо).

З огляду на позитивний досвід використання взаємооцінювання у навчанні, окреслимо низку переваг контрольних листів:

- оптимально систематизують роботу студента, структуруючи його дії;
- допомагають знайти й уникнути помилок;
- алгоритмізують процес перевірки продукту письмового чи усного мовлення;
- спрощують процедуру перевірки;
- мотивують студентів брати активну участь в оцінюванні;
- дозволяють студентам сконцентруватися на завданні;
- допомагають якісно оцінити роботу;
- дозволяють набувати та вдосконалювати професійно орієнтовані іншомовні навички й уміння у процесі контролю;
- активізують процеси саморегуляції, соціально розподіленої регуляції / співрегуляції ІТ студентів;
- посилюють індивідуальну і групову автономію;
- заощаджують час виконання завдання;
- сприяють розвитку співпраці та кооперації;
- розвивають критичне мислення;
- дозволяють отримати збалансований зворотний зв'язок;
- сприяють активному навчанню;
- посилюють відповідальність студентів.

Не зважаючи на значні переваги використання контрольних листів, важливо враховувати й їхні потенційні недоліки. По-перше, студенти можуть мати недостатній рівень володіння професійно орієнтованою англомовною компетентністю в письмі і говорінні, щоб якісно оцінити продукт. Крім того, рівень володіння фаховими компетентностями також різниться. Це призведе до потенційно несправедливих оцінок фахового контенту. По-друге, студенти можуть мати недостатній досвід в оцінюванні, щоб надати якісний зворотний зв'язок. По-третє, взаємооцінювання є таким процесом, який потребує багато часу. По-четверте, взаємооцінювання дещо ускладнює керування освітнім процесом викладачем. З одного боку, викладач надає власні повноваження студентам, а з іншого, він повинен проконтролювати оцінювання студентів. До того ж студенти виконують завдання у різному темпі, що потребує організаційних корегувань в освітньому процесі викладачем. По-п'яте, нерівномірний розподіл робіт серед студентів для оцінювання (через різний рівень володіння

іноземною мовою та фаховими знаннями) може призвести до деякого дисбалансу. По-шосте, деяка упередженість може бути виявлена до оцінювання робіт студентів.

Згадані недоліки контрольних листів потребують ретельного планування щодо їх імплементації в освітній процес. Отже, складаючи контрольні листи, викладачу необхідно:

- окреслити мету контрольного листа,
- виділити основні етапи чи рубрики,
- алгоритмізувати процес оцінювання,
- чітко й ясно сформулювати питання,
- дотримуватися логічної послідовності питань,
- організаційно спланувати заняття, на якому буде доцільним використання такого інструменту.

Далі зупинимось на особливостях впровадження контрольних листів для взаємооцінювання в умовах диференціації. Вони є ефективною стратегією для врахування різноманітних потреб і здібностей студентів. Розглянемо способи диференціації за допомогою контрольних листів.

Пропонуючи контрольні листи студентам з різним рівнем володіння іноземною мовою, для досягнення позитивного ефекту викладачу необхідно організувати подвійне взаємооцінювання. Зокрема, запропонувати оцінити усний чи письмовий текст спочатку ІТ студенту з недостатнім рівнем володіння іноземною мовою, а потім студенту з достатнім рівнем володіння іноземною мовою.

Інший спосіб диференціації передбачає взаємооцінювання студентів з різними навчальними стилями. Наприклад, студентам з аналітичним способом мислення можна пропонувати детальний контрольний лист, а студентам з синтетичним способом мислення – узагальнений короткий контрольний лист. Студенти з домінуючою візуальною модальністю можуть ефективно оцінювати письмовий текст. Відповідно студенти з домінуючою аудіальною модальністю оцінюють усний текст.

Також з метою диференціації можливим є пропонувати контрольні листи з різним рівнем складності. До прикладу, спрощений контрольний лист може бути запропонований студентам з недостатнім рівнем володіння іноземною мовою. Розгорнутий і деталізований контрольний лист пропонується студентам з дещо вищим рівнем володіння іноземною мовою.

Крім того, для підсилення ефекту використання контрольного листа можливо організувати дві групи студентів. Перша група оцінює якість фахового контенту, а друга – сформованість іншомовної компетентності у говорінні та письмі.

Безперечно, що різновиди текстів потребують відповідних контрольних листів. Тому далі представимо приклади контрольних листів для оцінювання письмових / усних робіт студентів в умовах диференціації.

Short peer-assessment checklist

1. Does the essay / presentation focus on the topic?
2. Does the essay / presentation contain necessary professional information?
3. Does the introduction define the aim of the essay / presentation?
4. Does the main body of the essay / presentation clarify effectively?
5. Do the relevant examples and support appear in the main body of the essay / presentation?
6. Do the conclusions summarize the main points of the essay / presentation clearly and accurately?
7. Are grammar and vocabulary, punctuation and spelling (for writing), pronunciation (for speaking) of the essay / presentation correct?
8. Are the thoughts of the essay / presentation logically arranged?
9. Is the formal style of the essay / presentation used?

Detailed peer-assessment checklist

Content

1. Does the essay / presentation complete the task forth by the assignment?
2. Does the essay / presentation focus on the topic?
3. Does the essay / presentation contain relevant professional information?

Organization and support

1. Is the essay / presentation well structured?
2. Does the introduction define the aim of the essay / presentation?
3. Does the main body contain 2-5 paragraphs?
4. Does the main body of the essay / presentation clarify effectively?
5. Does each paragraph cover one idea?
6. Are there smooth links between paragraphs?
7. Are the thoughts of the essay / presentation logically linked?
8. Do the relevant examples and support appear in the main body of the essay / presentation?
9. Does the conclusion summarize the main points of the essay / presentation clearly and accurately?

Language Use

1. Are grammar and vocabulary correct?
2. Are punctuation and spelling (for writing) correct?
3. Is pronunciation (for speaking) of the essay / presentation correct?
4. Is the formal style of the essay / presentation used?

Очевидним є те, що перший контрольний лист є спрощеним з фокусом на основні елементи усного чи письмового тексту. Другий контрольний лист представлений з рубриками (*Content, Organization and support, Language Use*) та певною кількістю питань до кожної з них. Запропоновані контрольні листи можна пропонувати як ІТ студентам з різним рівнем володіння іноземною мовою, так і з різними навчальними стилями.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, ми зробили спробу проаналізувати переваги й недоліки контрольних листів, розглянути особливості їх впровадження в умовах диференціації, окреслити основні вимоги до контрольних листів. Контрольні листи є корисним і ефективним інструментом для взаємооцінювання усного і письмового професійно орієнтованого англомовного спілкування майбутніх ІТ фахівців.

Перспективним буде вивчення особливостей використання коментарів як інструменту взаємооцінювання у професійно орієнтованому англомовному спілкуванні ІТ студентів.

Список використаних джерел

1. Король Т. Г. Контрольні листи процесу виконання перекладу як засіб коригування перекладацького стилю майбутніх філологів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. 2020. №72, Т. 2. С. 76–80. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/72/part_2/17.pdf
2. Baker K. M. Peer review as a strategy for improving students' writing process. *Active Learning in Higher Education*. 2016. №17(3). С. 179-192. <https://doi.org/10.1177/1469787416654794>
3. Chin P. Peer Assessment. *New Directions*. 2007. 3. Р. 13–18. <https://doi.org/10.11120/ndir.2007.00030013>
4. Garofalo R. How the implementation of peer-editing checklists impacts the peer revision process in EFL writing classes. *Ritsumeikan Language and Culture Studies*. 2013. 24(2). Р. 143-159.
5. Hanh L. T. T., Tinh B. T. Applying Peer-Review Checklist to Improve Vietnamese EFL University Students' Writing Skills. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 2022. №21(5). С. 166-181. <https://doi.org/10.26803/ijlter.21.5.9>
6. Honsa S. Self-assessment in EFL writing: A study of intermediate EFL students at a Thai university. *Voices in Asia Journal*, 2013. 1(1). Р. 34-57.
7. Suen H. K. Peer assessment for massive open online courses (MOOCs). *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2014. №15(3). <https://doi.org/10.19173/irrodl.v15i3.1680>
8. Topping K. Peer Assessment Between Students in Colleges and Universities. *Review of Educational Research*. 1998. №68(3), 249-276. <https://doi.org/10.3102/00346543068003249>
9. Yin S., Chen F., Chang H. Assessment as Learning: How Does Peer Assessment Function in Students' Learning? *Front Psychol*. 2022. 13:912568, Р. 1-14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.912568>.
10. Yosepha A., Supardi I. The use of peer checklist in teaching application letter writing. *Jurnal Pendidikan dan Pembelajaran Khatulistiwa*. 2015. 4(3). Р. 85–112.

References

1. Korol T. H. Kontrolni lysty protsesu vykonannya perekladu yak zasib koryhuvannya perekladatskoho styliu maibutnikh filolohiv. *Pedahohika formuvannya tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkoli*. 2020. №72(2), 76-80. [Контрольні листи процесу виконання перекладу як засіб коригування перекладацького стилю майбутніх філологів]. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/72/part_2/17.pdf
2. Baker K. M. Peer review as a strategy for improving students' writing process. *Active Learning in Higher Education*. 2016. №17(3). С. 179-192. <https://doi.org/10.1177/1469787416654794>
3. Chin P. Peer Assessment. *New Directions*. 2007. 3. Р. 13–18. <https://doi.org/10.11120/ndir.2007.00030013>
4. Garofalo R. How the implementation of peer-editing checklists impacts the peer revision process in EFL writing classes. *Ritsumeikan Language and Culture Studies*. 2013. 24(2). Р. 143-159.
5. Hanh L. T. T., Tinh B. T. Applying Peer-Review Checklist to Improve Vietnamese EFL University Students' Writing Skills. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 2022. №21(5). С. 166-181. <https://doi.org/10.26803/ijlter.21.5.9>
6. Honsa S. Self-assessment in EFL writing: A study of intermediate EFL students at a Thai university. *Voices in Asia Journal*, 2013. 1(1). Р. 34-57.
7. Suen H. K. Peer assessment for massive open online courses (MOOCs). *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2014. №15(3). <https://doi.org/10.19173/irrodl.v15i3.1680>
8. Topping K. Peer Assessment Between Students in Colleges and Universities. *Review of Educational Research*. 1998. №68(3), 249-276. <https://doi.org/10.3102/00346543068003249>
9. Yin S., Chen F., Chang H. Assessment as Learning: How Does Peer Assessment Function in Students' Learning? *Front Psychol*. 2022. 13:912568, Р. 1-14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.912568>.
10. Yosepha A., Supardi I. The use of peer checklist in teaching application letter writing. *Jurnal Pendidikan dan Pembelajaran Khatulistiwa*. 2015. 4(3). Р. 85–112.